Ἔτος 19ον — Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1905 — Ἀριθ. 855

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν Φρ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
27-ὁδὸς Πανεπιστημίου-27

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10–12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς κ. κ. ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν
Κ. ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.—Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά.—Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.
Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μία καταγγελία. — Ὁ Εὐριπίδης κρινόμενος ἀπὸ γυναῖκα (ὑπὸ Δος Καλλιρρόης Ἀδαμιάδου).—Ἐντυπώσεις γεροντοκόρης (κατὰ τὸ Γαλλικόν· ὑπὸ Δος Εἰρήνης Νικολαΐδου).— Ἀπὸ τὸ ταξεῖδι μου.— Ὁ θάνατος τοῦ Ἐρεδιᾶ.—Ἀπὸ τὸ λεξικὸν τῆς μικρᾶς Λουκίας.— Συνταγαί.—Εἰδοποιήσεις.—Ἐπιφυλλίς: ὁ Πολύκλειτος.— Ἀπὸ τὰς εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον διοργανωθείσας διαλέξεις τῶν Παναθηναίων.

ΜΙΑ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Πραγματικὴν καταγγελίαν ἀποτελεῖ μία ἐπιστολή, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔστειλεν εἷς κύριος εἰς ἀπάντησιν τῶν γραφέντων ὑπὸ τὸν τίτλον «*Πῶς νὰ περνᾷ ἡ ὥρα*».

«Ποῦ ζῆτε λοιπόν, μοῦ λέγει, ὥστε νὰ ἀγνοῆτε ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς Ἑλλάδος, εἰς μεγάλον ἀριθμόν, εὗρον, χωρὶς πολλὰς σκέψεις καὶ μελέτας, πῶς νὰ περνοῦν τὰς ὥρας των. Καὶ ὥρας ὄχι μόνον ἀνίας καὶ πλήξεως, ὥρας ὄχι μόνον ἐλευθέρας πάσης ἐπιβαλλομένης οἰκιακῆς ἐνασχολήσεως, ἀλλὰ ὥρας πολυτίμους, ἐὰν ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὰ οἰκογενειακὰ καθήκοντά των.

«Αἱ κυρίαι μας τῆς πρωτευούσης, αἱ κυρίαι μας τῶν ὡραίων ἰονικῶν νησιῶν, αἱ κυρίαι μας τῶν ἐπαρχιῶν, αἱ κυρίαι μας τοῦ Αἰγαίου εἰς ἀριθμόν, ὁ ὁποῖος κάμνει ἐντροπήν, μεταβάλλουν τὰ σπίτια των εἰς μικρὰ Μόντε Κάρλο, εἰς τὰ ὁποῖα, ἀντὶ τῆς θεᾶς Ἑστίας βασιλεύει ἡ ντάμα κούπα καὶ ὁ ρήγας σπαθί.

«Καὶ ὄχι μόνον τὰ παρήλικα κορίτσια, καὶ αἱ χωρὶς παιδιὰ γυναῖκες καὶ αἱ χῆραι καὶ αἱ γερόντισσαι, αἱ ὁποῖαι ἐπὶ τέλους ἔχουν κάποιον δικαίωμα νὰ σπαταλοῦν τὰς ὥρας των, ὅπως θέλουν. Ἀλλὰ καὶ νέαι σύζυγοι, μητέρες παιδιῶν, νέαι γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι μὲ ὀλίγην μόνον δραστηριότητα καὶ καλὴν θέλησιν θὰ ἠμποροῦσαν νὰ οἰκονομήσουν εἰς τὴν οἰκογένειαν τὸ ἥμισυ τῶν δαπανωμένων καὶ νὰ ἐμποδίσουν τὰς καθημερινὰς οἰκογενειακὰς καταστροφὰς ἐξοδεύουν πολυτίμους ὥρας εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον.»

Ὁ γράφων ἔρχεται εἰς λεπτομερείας, αἱ ὁποῖαι θὰ μοῦ ἐφαίνοντο ἀπίστευτοι, ἐὰν δὲν εἶχον ἄπειρον ὑπόληψιν εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τοῦ χαρακτῆρός του, καὶ ἐὰν δὲν διέβλεπα εἰς τὰ γραφόμενά του τὸν πόθον νὰ θεραπεύσῃ μίαν ἠθικὴν οἰκογενειακὴν πληγήν, καυτηριάζων αὐτὴν ἀμείλικτα. «Λοιπὸν θέλετε νὰ σᾶς εἰπῶ, λέγει, ἀπὸ ποῦ ἤντλησα τὴν βεβαιότητα ὅτι αἱ γυναῖκες χαρτοπαίκτριαι ἐπολλαπλασιάσθησαν, τόσον ὥστε νὰ ἀποτελοῦν ἕνα μεγάλον κίνδυνον διὰ τὸν μικρόν μας τόπον.

«Ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μου ἔχω ζήσει περίπου εἰς ὅλας τὰς μεγαλουπόλεις τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὴν Κέρκυραν μεγάλη μερὶς γυναικῶν δὲν μαγειρεύει εἰς τὸ σπίτι, ἀλλὰ προμηθεύεται φαγητὸν ἀπὸ τὴν ***Εὐθηνίαν***, ξενοδοχεῖον εὐθηνόν. Εἰξεύρετε διατί; Διὰ νὰ εἶναι ἐλεύθεραι καὶ ἀπὸ τὴν φροντίδα τῆς ἐπιβλέψεως ἀκόμη ἢ καὶ τῆς σκέψεως τοῦ τί θὰ φάγουν καὶ ἄνετοι, ἀμέριμνοι νὰ σύγκεντρόνωνται πότε ἐδῶ καὶ πότε ἐκεῖ διὰ νὰ παίζουν. Εἰς τὰς Πάτρας ὅπου δὲν ὑπάρχει ***Εὐθηνία***, ἢ μᾶλλον ὅπου δὲν εἰσήχθη ἀκόμη ἡ συνήθεια αὐτή, πολλαὶ κυρίαι παίζουν τὰ ἀπογεύματα καὶ παίζουν τὰς νύκτας καὶ παίζουν μετὰ τὰ μεσάνυκτα ἀκόμη. Εἰς τὴν Σύρον ἐπίσης. Πολλαὶ ἐπισκέψεις γίνονται μὲ τὴν τράπουλαν εἰς τὴν τσέπην καὶ ὑπὸ τὸ μεταξωτὸν φόρεμα καὶ τὰς Κυπριακὰς καὶ Βενετικὰς ντατέλλας ἀνυπομονεῖ νὰ κάμῃ τῆν ἐμφάνισίν του ὁ ἄσσος καρὸ καὶ ὁ φάντες μπαστοῦνι. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἀφότου τὸ χαρτοπαίγνιον κατεδιώχθη τόσον, ὥστε νὰ στοιχίσῃ τὴν ζωὴν εἰς τὸν μεγαλείτερον πολίτην τῆς Ἑλλάδος, πολλὰ σπίτια,

ἴσως τὰ περισσότερα μετεβλήθησαν εἰς χαρτοπαίγνια μὲ ἡγερίας ὡραίας κυρίας τοῦ καλλιτέρου μας κόσμου.

«Σᾶς ἀναφέρω μόνον, λέγει, τὰς μεγαλητέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος, ὅπου ἄλλως τε ἡ χαρτοπαιξία εἶναι περισσότερον ἀδικαιολόγητος, διότι καὶ ἐλευθερίαν πολλὰς ἔχουν αἱ γυναῖκες, ὥστε νὰ ἐξέρχωνται καὶ νὰ διασκεδάζουν ὅπως θέλουν. καὶ ἡ κοινωνικὴ ζωὴ εἶναι ποικιλοτέρα καὶ τὰ μέσα πνευματικῆς καὶ φιλανθρωπικῆς δράσεως εἶναι προχειρότερα.

Φυσικὰ αἱ δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως πόλεις, αἱ ὁποῖαι ζοῦν πληκτικώτερα, ἔχουν μίαν δικαιολογίαν περισσότερον διὰ νὰ ἀκολουθοῦν τὸ ὡραῖον αὐτὸ παράδειγμα. Καὶ οὕτω σιγά, σιγά, αἱ γυναῖκες ἔγειναν τὸ κέντρον περὶ τὸ ὁποῖον καλλιεργεῖται, ἀναπτύσσεται καὶ μεταδίδεται τὸ πάθος τοῦ χαρτοπαιγνίου». Φυσικὰ ὁ γράφων δὲν ἐννοεῖ ὅλας τὰς γυναῖκας, ἀλλὰ φαίνεται νὰ φοβῆται μήπως τὸ μόλυσμα γενικευθῆ μὲ τὸ ἀθῶον μάους, καὶ τὸ διασκεδαστικὸν πόκερ, εἰς τὸ ὁποῖον παρασύρονται σιγά, σιγά, ἁπλῶς διὰ νὰ μὴ μένουν ἐκτὸς τοῦ κύκλου καὶ αἱ μᾶλλον συντηρητικαὶ καὶ ἀνεπτυγμέναι γυναῖκες.

Δυστυχῶς μὲ ὅλον τὸν πόθον μου νὰ διαψεύσω τὸν γράφοντα, δὲν ἔχω ἐπαρκῆ ἐπιχειρήματα, διὰ νὰ ἀποδείξω τὰ καταγγελλόμενα ὡς ἀνυπόστατα. Θὰ ἤμην δὲ ἀληθῶς εὐτυχής, ἐὰν κυρίαι τῶν ἐπαρχιακῶν ἰδίᾳ πόλεων ἀνελάμβαναν ἢ νὰ πιστοποιήσουν τὴν ἀλήθειαν τῶν γραφομένων ἢ νὰ ἀποδείξουν αὐτὰ ἂν ὄχι ἀνυπόστατα, τοὐλάχιστον ὑπερβολικά.

Διὰ τὰς Ἀθήνας, εἰς τὰς ὁποίας ζῶ, ἀναγκάζομαι δυστυχῶς νὰ παραδεχθῶ ὅτι ὁ γράφων ἔχει δίκαιον. Ἴσως γενικεύει περισσότερον τὸ πρᾶγμα, ἴσως εἶναι ἄδικος, κάμνων ἀποκλειστικῶς ὑπευθύνους τὰς γυναῖκας εἰς τὸ ζήτημα αὐτό. Τὸ κακὸν ὅμως ὑπάρχει, τὸ κακὸν αὐξάνει καθ' ἡμέραν, τὸ κακὸν ἀπηλεῖ νὰ μεταβάλλῃ πολλὰ σπίτια μας εἰς κεντρα φυγοπόνων καὶ ὀκνηρῶν γυναικῶν, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν φυγοπόνων καὶ ὀκνηρῶν ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι πλημμυροῦν τὰ καφφενεῖα καὶ τὰς λέσχας τῆς πρωτευούσης.

Εἴσθε σχολαστική, μοῦ ἔλεγε προχθὲς ἀκόμη μία κυρία, διότι ἀπεποιήθην νὰ ἀποδεχθῶ πρόσκλησιν εἰς τὰς Πέμπτας της. Ἐλᾶτε παίζομεν πόκερ, θὰ καταδιασκεδάσετε. Καὶ ὁ σύζυγος ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ. Ἴσως δὲν ξέρετε τὸ παιγνίδι αὐτό, φέρετε μίαν τράπουλαν. Θὰ σᾶς τὸ μάθω ἀμέσως. Εἶναι τόσον εὔκολον. Καὶ προσεπάθει νὰ μὲ πείσῃ νὰ σπεύσω.

Ἔμεινα κατάπληκτος διὰ τὴν προθυμίαν καὶ ἐπιμονὴν τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος δυσηρεστήθη διότι δὲν ἐδέχθην νὰ ὠφεληθῶ ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν του.

Ἄ! ἐξέχασα! εἶπε μὲ κάποιαν εἰρωνείαν εἰς τὴν φωνήν. Εἴσθε κυρία τῶν γραμμάτων.... Εἶναι σχολαστική, συνεπέρανεν ἡ σύζυγος ἀποφθεγματικώτατα.

Δὲν ἀπήντησα οὔτε εἰς τὴν γυναῖκα, οὔτε εἰς τὸν ἄνδρα. Ἠσθάνθην ὅμως μίαν λύπην καὶ μίαν μεγάλην ἀπογοήτευσιν, διότι εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας ἀκόμη, εὑρισκόμεθα εἰς τὴν περίοδον, καθ' ἣν αἱ γυναῖκες ποῦ ἀγαποῦν νὰ διαβάζουν καὶ δὲν ἀγαποῦν νὰ χαρτοπαίζουν ὀνομάζονται σχολαστικαί.

Ο ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΚΡΙΝΟΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΦΙΛΟΛΟΓΟΝ ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Δ'.

Διὰ τοὺς θεοὺς τῆς πατρίδος του, τοὺς θεοὺς αὐτοὺς οἱ ὁποῖοι δὲν ἀπέστρεφον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ὀδύνης καὶ δὲν ἐγνώριζον τὸν οἶκτον, εἶναι ἀδυσώπητος ὁ Εὐριπίδης· Φεῦ! λέγει ὁ Ἀμφιτρύων, εἶμαι ἀσθενὴς καὶ ἄθλιος γέρων ἀλλ' εἶμαι καλλίτερος σοῦ, διότι δὲν γνωρίζεις τὸν οἶκτον. Πρὸ τῆς ἀνθρωπίνης ὀδύνης, συντετριμμένος ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ οἴκτου, δὲν ἐννοεῖ πῶς ἐὰν ὑπάρχωσι θεοί, ἀφίνουν τὸν ἄνθρωπον νὰ πονῇ τόσον πολύ. Ἐν τῇ Ἑκάβῃ λέγει: Νομίζω ὅτι ὄχι ὁ θεός, ἀλλὰ ἡ τύχη μᾶλλον διευθύνει τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. Ἡ ἀνησυχία του, ἡ ἀδημονία του, διότι δὲν δύναται πλέον νὰ πιστεύσῃ, φαίνονται εἰς ἓν ἕκαστον ἐκ τῶν ἔργων του. Ὅπως ὁ Ρενὰν, θρηνεῖ καὶ αὐτὸς τὴν πίστιν τὴν ὁποίαν ἀπώλεσε. Τοὺς θεοὺς καταβιβάζει ἐπὶ τοῦ θεάτρου διὰ νὰ τοὺς γελοιοποιήσῃ. Πολλοὶ ἐχαρακτήρισαν ὡς ποιητικὴν ἀδυναμίαν τοῦ Εὐριπίδου, ὅτι εἰς τὸ τέλος τοῦ δράματος καταβιβάζει τὸν ἀπὸ μηχανῆς θεόν. Ἀλλ' ὁ Εὐριπίδης εἰς τὰ πλεῖστα τῶν δραμάτων ἠθικῶς λύει τὴν ὑπόθεσιν πολὺ πρὶν ἐμφανισθῇ ὁ θεός· καὶ ὅπως αἱ μάγισσαι τοῦ Macbed, τοῦ Φάουστ, χρησιμεύει ἁπλῶς διὰ τὴν θεατρικὴν ἐντύπωσιν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὰς χαρακτηρίσωμεν ὡς ποιητικὴν ἀδυναμίαν, ὅπως δὲν τὰς χαρακτηρίζομεν καὶ εἰς τὸν Φάουστ, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται καὶ εἶναι πρότυπον ποιητικῆς δυνάμεως.

Τέλος κτυπᾷ ἀνηλεῶς ὅλας των τὰς ἐλλείψεις, τὰς ἀδυναμίας καὶ δίδει αὐτὸς τὴν ὑψηλὴν ἔννοιαν τοῦ θεοῦ λέγων. Πιστεύω ἐγὼ ὅτι οἱ θεοὶ οὔτε δίδουν ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον, οὔτε τιμωροῦν, οὔτε ἐκδικοῦνται, ἀλλ' εἶναι ἀνώτεροι ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν. Τὴν ἰδέαν τοῦ θεοῦ ἀπόλυτον, ἀπεριόριστον, παγκόσμιον δίδει ὁ Εὐριπίδης λέγων: Διατὶ νὰ εἶναι τόσοι θεοί; τί ἀνάγκην ἔχει ὁ θεὸς, ἐὰν πραγματι εἶναι τοιοῦτος, τῶν ἄλλων θεῶν; Στολίζει αὐτὸν δι' ὅλων τῶν ἀρετῶν τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, παρατείνων αὐτὰς μέχρι τοῦ ἀπολύτου.

Τὸν νοῦν ἑκάστου λέγει ἡγοῦμαι εἶναι θεόν. Εἶναι ἐν συνόλῳ τὸ πρῶτον σύστημα τοῦ Φίχτε. Ὁ θεὸς δὲν ἔχει ὕπαρξιν οὐσιώδη διάφορον τῆς ἰδικῆς μας. Ἐν ἄπειρον ἐμπεριέχεται ἐν τῷ πεπερασμένῳ, τὰ μεγάλα πνεύματα συναντῶνται διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἐν τῇ ἐρεύνῃ τοῦ ἀγνώστου. Οἱ μυστηριώδεις δεσμοί, οἱ ἑνοῦντες τὰς ψυχὰς ἐν τῷ ἀπείρῳ, ἀποκαλύπτονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ ἡ ψυχὴ ἐξυψοῦται πάντοτε πέραν τῆς ὕλης πρὸς τὸ ἀγνὸν φῶς. Καὶ τὸ φῶς αὐτὸ τὸ ἰδανικὸν ρίπτει τὴν ὀνειρώδη λάμψιν του εἰς τὸ τέλος τῆς Ἰφιγενείας. Ἡ Ἄρτεμις, ἡ θεὰ τοῦ φωτὸς, δὲν θὰ ἀφήσῃ τὴν Ἰφιγένειαν νὰ ἀποθάνῃ· καθ' ἣν στιγμὴν ἐμφανίζεται, περιβάλλεται τὴν νυκτερινὴν μορφήν της. Ἡ λευκότης τῆς σελήνης ἤδη μεταβάλλει εἰς ἄστρον τὴν θεάν. Συνοδευομένη ὑπὸ τῶν ἀστέρων διέρχεται κρατοῦσα εἰς τὰς ἀγκάλας λιπόθυμον τὴν παρθένον, ἐνῷ ἡ ἡμισέληνος τοῦ μετώπου της ρίπτει τὸ μυστηριῶδες φῶς της ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Ἡ ἰδέα νὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς ἀνθρώπους τῆς πλάνης καὶ νὰ

φέρῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν εὐτυχίαν μετὰ τῆς ἀληθείας ἦτο τὸ ὄνειρόν του, καὶ ἐπορεύετο διασκορπίζων τὰς προλήψεις καὶ φωτίζων τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ ὑπὸ τοὺς πόδας του αἱ προλήψεις ἀνεγεννῶντο καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἤθελον νὰ φωτισθῶσι. Μὲ τί δικαίωμα ὁ φιλόσοφος αὐτὸς ἤρχετο νὰ ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν των, τὰς παραδόσεις των; Ὁ κόσμος ἐπήγαινε καλά, ὅπως ἦτο καὶ τότε· διατί νὰ τὸν ὑποβάλλῃ εἰς ἐπικίνδυνον μεταμόρφωσιν; Οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ ἔστρεψαν τὰ βέλη τῆς εἰρωνείας κατὰ τοῦ ποιητοῦ· αἱ κραυγαὶ τῆς διαμαρτυρίας κατ' ἀρχὰς ὑπόκωφοι, ἔπειτα αὐξάνουσαι, ὅπως ὁ ρόχθος τοῦ κύματος, ἀνήρχοντο πρὸς αὐτόν. Κατ' ἀρχὰς δὲν τὰς ἤκουσε, ἀφῃρημένος εἰς τὸ ὄνειρόν του, ἀλλ' ἔπειτα ἠνώησε τὸ κενὸν τοῦ ἔργου του καὶ κατελήφθη ὑπὸ ἀπελπισίας. Τὰ πάντα εἶνε μάταια, τίποτε δὲν ἀξίζει τὴν γαλήνην τῆς ἀμαθείας, εἰς τὴν ὑποίαν βυθίζεται ἡ ἀνθρωπότης, θέλουσα νὰ λησμονήσῃ καὶ νὰ ἀγνοῇ. Καὶ ὁ Εὐριπίδης, ἀμφιβάλλων πλέον περὶ ἑαυτοῦ, κτυπᾷ ὁ ἴδιος τὴν σκέψιν του κατὰ πρόσωπον, εἰς τὸ τελευταῖον δρᾶμά του, τὰς Βάκχας, ἀναιρῶν ἐντελῶς τὰ πρῶτα ἔργα του.

Τὰς παλαιὰς ἐμπνεύσεις, λέγει, καίτοι ἔχομεν πρὸ πολλοῦ χρόνου, οὐδεὶς λόγος θὰ δυνηθῇ νὰ καταστρέψῃ καὶ ὅταν ἀκόμη δι' ὑψίστης ἐμπνεύσεως εὑρεθῇ τὸ σοφόν.

Μόνον ἡ γραῖα κριτικὴ τὸν ἐβασάνισε διὰ τῶν μεμψιμοιριῶν της, διότι οἱ μὲν ἀρχαῖοι ἤντλησαν ἐκ τοῦ Ἀριστοφάνους, ὁ ὁποῖος καταπολεμεῖ τὸν Εὐριπίδην διὰ τὸ νεωτεριστικὸν πνεῦμά του, οἱ δὲ νεώτεροι καὶ δηοὶ Γερμανοὶ ἀντλῶσιν ἐκ τοῦ Schlegel, ὁ ὁποῖος ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ Εὐριπίδου διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους. Αἱ παραδόσεις τοῦ Shlegel ἐξεφωνήθησαν ἐν Βιέννῃ τὸ 1808 ἐνώπιον τῆς βιενναίας Αὐλῆς εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Μέττερνιχ εἶχε συναθροίσει τότε ὅλα τὰ στοιχεῖα, διὰ τῶν ὁποίων ἀργότερον ἐσχηματίσθη ἡ Ἱερὰ Συμμαχία· ἐνώπιον τῶν ἐνθουσιωδῶν αὐτῆς προμάχων τῶν ἱερέων καὶ τῶν θρόνων ὁ Schlegel δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ κατηγορήσῃ τὸν νεωτεριστὴν Εὐριπίδην.

Ἀλλ' ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ δύο σημαντικὰς ψήφους, τὸν μεγαλοφυέστερον τῶν κριτικῶν καὶ τὸν μεγαλείτερον τῶν νεωτέρων ποιητῶν. Ὁ Ἀριστοτέλης ἀποκαλεῖ αὐτὸν τὸν τραγικώτερον τῶν ποιητῶν. ὁ δὲ Γκαῖτε γράφει πρὸς τὸν Ἔκερμαν ὅτι ὅσοι ἠρνήθησαν τὸ ὕψος εἰς τὸν Εὐριπίδην ἦσαν σχολαστικοὶ καὶ δοκησίσοφοι, μὴ δυνάμενοι νὰ τὸν ἐννοήσωσιν. Καὶ οἱ μεταγενέστεροι τὸν ἱκανοποίησαν διὰ τὴν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἔκαμαν οἱ σύγχρονοί του. Ἡ Ἑλλὰς τῆς παρακμῆς, τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων συνεκινήθη, ἔκλαυσε, ἐνθουσιάσθη μὲ τὰ δράματά του. Ὁ πρῶτος ποιητὴς εἰς τὸν ὁποῖον ἔστρεψε τὴν προσοχήν της ἡ Ἀναγέννησις εἶνε ὁ Εὐριπίδης. Ὁ Ῥακίνας καὶ ὁ Γκαῖτε, ἤντλησαν ἐξ αὐτοῦ τὰ ὡραιότερα τῶν ἔργων των, ὑποτυποῦντες βεβαίως τὴν σφραγῖδα τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἐποχῆς των. Καὶ θὰ ἠυχόμην καὶ ἐγὼ νὰ ἴδω ἐπὶ τοῦ θεάτρου, εἰς τὴν ζωντανήν μας νέαν γλῶσσαν, τὸν μάγον ποιητήν, ὁ ὁποῖος θὰ δώσῃ νεότητα καὶ ζωὴν εἰς τὸν Εὐριπίδην, ὅπως ὁ Μεφιστοφιλῆς εἰς τὸν Φάουστ. Διότι ὁ ποιητὴς θὰ ἐννοήσῃ καλήτερον τὸν ποιητήν, θὰ εἰσέλθῃ ἀπ' εὐθείας διὰ τῆς καρδίας ἐκεῖ, ὅπου ἡμεῖς οἱ κοινοὶ θνητοὶ εἰσερχόμεθα διὰ τῆς πεζῆς ἀτραποῦ τῆς γραμματικῆς, τοῦ συντακτικοῦ καὶ τῆς Λογικῆς. Ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων δὲν ἔχομεν ἡμεῖς οἱ λόγιοι μόνον δικαίωμα, ἀλλὰ ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ὁ ὁποῖος ἔχυσε τὸ αἷμά του διὰ νὰ γίνῃ κύριος τῶν ἐνδόξων παραδόσεών του. Ἐκεῖνοι δέ, οἱ ὁποῖοι σήμερον θέλουν νὰ κρατήσουν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἀποκλειστικὸν κτῆμα περιωρισμένης ἀριστοκρατίας τοῦ πνεύματος κάμνουν ἔργον τόσον προοδευτικόν, ὅσον καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκεῖνοι τῶν Ἰνδιῶν οἱ ὁποῖοι ἐφύλαττον τὰ ἱερὰ βιβλία εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ ναοῦ διὰ νὰ μὴ τὰ βεβηλώνουν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πλήθους. Ὁ Σεβῆρος ἀποθνήκων ἐπὶ τῶν βράχων τῆς Καληδονίας εἶπεν εἰς τοὺς υἱούς του: ἐργασθῶμεν. Ἂς ἐργασθῶμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς πρὸς ἄρσιν τῶν προλήψεων.

Καλλιρρόη Ἀδαμιάδου.

Η ΓΕΡΟΝΤΟΚΟΡΗ

Ἡμεῖς αἱ γεροντόκοραι ἰδικιτέρως ὑπερέχομεν τῶν ἄλλων, ὅταν ὁμολογῶμεν τὴν ἡλικίαν μας. Εἶμαι λοιπὸν τριάκοντα ἑπτὰ χρόνων περασμένων, τὰ ὁποῖα οἱ γνωστοί μου ἔχουν λησμονήσει, ἴσως καὶ ἐγὼ ἡ ἰδία. Ἄλλως τε διὰ ποῖον νὰ φροντίσω νὰ φανῶ πλέον νέα; Δὲν ἔχω μέρος εἰς τὴν ζωὴν κανενός, δὲν ἐμποδίζω τὴν πρόοδον καμμιᾶς φιλοδοξίας, δὲν βοηθῶ κανένα καὶ δὲν ἔχω κοντά μου σύζυγον οὔτε παιδιά, οἱ ὁποῖοι ὑποφέρουν, ὅταν βλέπουν νὰ χάνεται ἡ δύναμις καὶ ἡ εὐμορφιὰ τοῦ ὄντος, τὸ ὁποῖον θεωροῦν ἰδικόν των ἀποκλειστικῶς. Ὅταν ἔρχωνται τὰ γεράματα, ἐννοοῦν νὰ μὴν ἀφήσουν τίποτε, χωρὶς νὰ βάλουν τὴν σφραγῖδά των. Εὐτυχῶς δὲν ἔχω φθάσει ἀκόμη εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον. Μοῦ μένουν ὡραῖα δόντια, τὰ ὁποῖα λάμπουν ὅταν γελῶ, μαλλιά, τὰ ὁποῖα, ὅταν κτενίζω, στολίζουν τὸ κεφάλι μου μὲ ὡραῖον χρυσὸ διάδημα, ἂν καὶ εἰς τὰ πλάγια ἀρχίζουν νὰ ἀσπρίζουν! Ἔχω ὅμως τὸ εὐτύχημα νὰ εἶμαι ξανθὴ καὶ αἱ ξανθαὶ ἀσπρίζουν διὰ μιᾶς χωρὶς νὰ γίνουν πρῶτα στακτιές. Μάτια εὐχάριστα καὶ βάδισμα ἐλεύθερον καὶ γρήγορον.

Τὸ ὅλον ὅμως περνᾷ ἀρκετὰ ἀπαρατήρητον, ὥστε ἡ ἐλευθερία μου νὰ εἶνε πλήρης. Ἠμπορῶ νὰ πηγαινοέρχωμαι ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ εἰς τοὺς ἐξοχικοὺς ἀκόμη δρόμους, ν' ἀνεβαίνω εἰς τὰ σπίτια τῶν πτωχῶν, νὰ σταματῶ τὴν ἐργάτιδα, ὅταν φεύγῃ ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιον, νὰ ζητῶ εἰδήσεις διὰ τοὺς γονεῖς των εἰς τὰ μικρά, ὅπου παίζουν εἰς τὸ πεζοδρόμιον, χωρὶς νὰ μὲ παρατηρῇ κανείς. Ὅταν θέλῃ κανεὶς νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τοὺς πτωχοὺς δὲν εἶνε ἐπάναγκες νὰ εἶνε ἄσχημος. Δὲν πρέπει ὅμως, ὅπως μιὰ φορὰ μοῦ τὸ εἶπε μιὰ πτωχή μου, νὰ θέλῃ νὰ δείξῃ ὅτι εἶνε πλούσιος· πρέπει ἐκείνη ἢ ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον πηγαίνομεν νὰ βοηθήσωμεν, ὅταν μᾶς βλέπῃ ἀπὸ μακρὰν νὰ σκεφθῇ: «εἶνε γυναῖκα», ὅταν μᾶς ἀκούσῃ νὰ ὁμιλήσωμεν «εἶνε κυρία», ὅταν φεύγωμεν «εἶνε φίλη». Εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ μ' ἀγαποῦσαν ὀλιγώτερον, ἐὰν ἀκολουθοῦσα κατὰ γράμμα τὴν μόδαν καὶ ἂν δὲν ἤμουν πάντοτε εἰς ὅλας τὰς ἐπισκέψεις μου ἡ ἰδία· θὰ ἐνόμιζαν ὅτι τοὺς ἀγαπῶ ὀλιγώτερον, ἐὰν εἶχα ἐπάνω μου τόσας ἀποδείξεις ὅτι δὲν σκέπτομαι πάντοτε αὐτούς. Θὰ ἐμισοῦσαν τὰ γουναρικά μου, τὰ στολισμένα φορέματά μου, τὰ βερνικωμένα παπούτσια μου, τὸ καπέλλο μου μὲ τὰ

πτερά. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ συμβουλεύσω ἄλλην γεροντοκόρην, ἡ ὁποία ἔχει τὰς αὐτὰς κλίσεις μὲ ἐμέ, καὶ ἡ ὁποία θὰ ἔζη τοῦσε τὴν γνώμην μου, θὰ ἔλεγα κατὰ πρῶτον:

— Δεσποινίς, ὑπάρχουν χίλιοι τρόποι νὰ εἶναι κανεὶς ἁπλοῦς εἰς τὴν τουαλέτταν του· ὁ χειρότερος ἀπ' ὅλους εἶναι ὅταν εἶνε ὑπερβολικὰ ἁπλοῦς· ὅπως ἐπίσης δὲν ἁρμόζει νὰ μὴν εἶνε ἀρκετά. Διὰ νὰ εὕρετε τὸ μέσον δὲν χρειάζεται παρὰ ὀλίγη καρδιὰ καὶ συνήθεια.

Ἔπειτα θὰ τῆς ἔλεγα ἀκόμη:

— Δὲν ἔχετε νὰ καταβάλετε κανένα κόπον διὰ νὰ μᾶς σέβωνται οἱ πτωχοί. Ἡ εὐεργεσία δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐξηγήσεων εἰς ἐκείνους, ὅπου γίνεται. Ἔρχεται ὑπὸ διάφορα ὀνόματα, τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζουν οὔτε ἀμέσως, οὔτε πάντοτε, ἀλλὰ ἀνακουρίζει μὲ τὸν αὐτὸν γλυκὺν τρόπον, τὰ αὐτὰ κακά, τὰ ὁποῖα ἀναγεννῶνται, καὶ κάμνει νὰ μὴν ἐνθυμοῦνται τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπῆρχον οὔτε βρεφοκομεῖα, οὔτε ἐπισκέπτριαι τῶν πτωχῶν, οὔτε ἐμοίραζαν φορέματα τὸν χειμῶνα, οὔτε ὑπῆρχαν νοσοκόμοι, οὔτε ἐδίδοντο ὁλόκληρα πανέρια μωρουδιακὰ εἰς τὰς πτωχὰς μητέρας, οὔτε ἐφρόντιζαν νὰ εὕρουν ἐργασίαν εἰς τοὺς ἀέργους, τοὺς δυναμένους νὰ ἐργασθοῦν. Δὲν ὑπάρχει δρομάκης ὅσον ἀκάθαρτος καὶ μικρὸς καὶ ἂν εἶνε, ἀπὸ τὸν ὁποῖον δὲν ἐπέρασε γυναῖκα, ὅπως ἡμεῖς, ἡ ὁποία νὰ μὴν ἔφερε μαζή της τὴν παρηγοριάν. Ἀπὸ ποῦ εἶχε φύγει; Διατὶ εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν συνοικίαν αὐτήν; Ποία σκέψις, ποία ὄρεξις, ποία λύπη ἢ τὶ συμφέρον τὴν ἔφερε, ἔπειτα τὴν ἐκράτησε καὶ τέλος τὴν ἐπανέφερε; Οἱ πτωχοὶ δὲν τὸ ζητοῦν διότι τὸ γνωρίζουν. Γνωρίζουν ὅτι δέκα ἐννέα αἰῶνες τώρα μία ἰδέα ἀδελφότητος ἐπικρατεῖ εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅτι ἀπὸ τότε εὑρέθησαν ψυχαί, ἰδίως γυναικεῖαι, αἱ ὁποῖαι ἐργάζονται ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀπ' ἐναντίας οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου μένουν ἔκπληκτοι, καὶ ἰδίως ὅταν μᾶς βλέπουν νὰ μένωμεν γεροντοκόραι. Ὁποία καταστροφή. Προσπαθοῦν νὰ τὴν ἐξηγήσουν. Δὲν ἐξετάζουν ἐάν, ἐλλείψει ἄλλης αἰτίας, τὰ παραδείγματα τῆς οἰκογενειακῆς των ἀθλιότητος ἤρκεσαν νὰ μᾶς κάμουν προσεκτικάς. Ὄχι, τοὺς χρειάζεται μιὰ ἐξήγησις ἡ ὁποία μᾶς ταπεινώνει καὶ τοὺς ὑψώνει: Εἴμεθα πολὺ ἄσχημοι, εἴμεθα πολὺ πτωχαί, εἴχαμεν ἀτυχῆ ἔρωτα, τὸ λατρευτὸν ὃν ἢ μᾶς ἐγκατέλειψε ἢ ὁ θάνατος μᾶς τὸ ἀφήρεσε. Δυστυχεῖς ἡμεῖς! Καὶ παρηγορούμεθα—ἐὰν εἶνε δυνατὸν νὰ παρηγορηθῇ κανεὶς μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, καὶ ἡ ἀμφιβολία των αὐξάνει—προσπαθοῦσαι νὰ κάμνωμεν τὸ καλόν». Ἤκουσα, ἐμάντευσα ὅλα αὐτὰ τριγύρω μου δέκα τώρα χρόνια.

Θὰ προσθέσω καὶ τρίτην εἰδοποίησιν εἰς τὴν μέλλουσαν γεροντοκόρην ἡ ὁποία θὰ ἤρχετο νὰ μὲ συμβουλευθῇ.

— Ἔπειτα ἀπὸ τὰ τριάντα χρόνια, θὰ τῆς εἴπω, ὅπως καὶ πρίν, δὲν θὰ πιστεύουν εἰς τὴν ἀπόφασίν σου νὰ μείνῃς ἄγαμος. Θὰ σὲ κατατάξουν μόνον εἰς τὴν ἀτελείωτον σειρὰν τῶν γεροντοκορῶν. Ἀλλ' ὑπάρχουν μερικοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι μᾶς καταδιώκουν πάντοτε καὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἡ ἡλικία δὲν μᾶς προφυλάττει. Μὴ δίδετε πίστιν εἰς τοὺς χωρὶς συμφέρον θαυμασμούς. Διότι κατωρθώσατε νὰ ἱδρύσετε νέον ἔργον ἢ νὰ συμπληρώσετε παλαιόν, διότι ἕνας ἀπὸ τοὺς φίλους σας διερχόμενος τὰ προάστεια μὲ αὐτοκίνητον σᾶς εἶδε μεταξὺ πλήθους μικρῶν παιδιῶν νὰ τὰ περιποιῆσθε ὡς ἀδελφή, θὰ ἀρχίσῃ τοὺς ἐπαίνους καὶ θὰ σᾶς προσφέρῃ ὅλων τῶν εἰδῶν τοὺς φωτοστεφάνους διὰ νὰ ἐκλέξητε: «***Ἀληθινὴ ἁγία, ἀγαπητέ μου, κάμνει θαύματα, φροντίζει περὶ ὅλων.***»

Οἱ λόγοι οὗτοι δὲν θὰ ἐνθουσιάσουν τοὺς νέους, ἀλλὰ θὰ ἐξεγείρουν τὴν περιέργειαν τῶν ὡρίμων ἀνδρῶν. Θὰ ἀκούσετε σοβαροὺς ἐπαίνους ἀπὸ πολιτικούς, ἀπὸ γερουσιαστάς. Θὰ εἶνε εἰλικρινεῖς, θὰ συγκινηθοῦν ἢ θὰ νομίσουν ὅτι συνεκινήθησαν· μερικοὶ θὰ προτείνουν νὰ σᾶς στείλουν βοηθήματα διὰ τοὺς πτωχούς σας, τὰ ὁποῖα πρέπει πάντοτε νὰ δέχεσθε. Πάντοτε εὑρέθην οὕτω περιτριγυρισμένη καὶ θαυμαζομένη διὰ τὴν ἀγάπην τῶν πτωχῶν, ὅπως ἔλεγον, ἀλλὰ σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἡ κυρία αἰτία ἦτο ἄλλου εἴδους ἀγάπη, καὶ ἠσθανόμην ὅτι ὅπως ἄλλοτε, τὸ ἐν ἐμοὶ θῆλυ ἦτο ἡ κυρία αἰτία τοῦ θαυμασμοῦ. Θὰ κάμετε καλὰ ν' ἀποφύγετε αὐτὸν τὸν θαυμασμὸν μὲ χάριν καὶ πνεῦμα. Δὲν εἶνε ἐπικίνδυνος διὰ τὰ ἤθη μας, ἀλλὰ καμμιὰ φορὰ ἠμπορεῖ νὰ δώσωμεν προσοχὴν καὶ καταστρέφομεν τότε τὴν ὡραίαν ἰδέαν τῆς λήθης τοῦ ἑαυτοῦ μας, χωρὶς τὴν ὁποίαν δὲν εἴμεθα τίποτε ἄλλο παρὰ κορίτσια τὰ ὁποῖα δὲν ὑπανδρεύθημεν.

Θὰ εἴπω τέλος, εἰς τὴν μέλλουσαν γεροντοκόρην. Ἔχομεν εὐγενῆ καὶ μεγάλην ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν καὶ τὸ συνεχίσωμεν: εἶνε ἡ ἱστορία τόσων οἰκογενειῶν τῆς Γαλλίας. Ἦσαν ἀξιοσημείωτα τὸν ἀριθμὸν τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα αἱ γεροντοκόραι ἔκαμαν εἰς τὴν Γαλλίαν. Πόσον θὰ ἐπεθύμουν νὰ τὰ ἐγνώριζα! Ἀγνοῶ τὶ λέγει ἡ στατιστική, ἀλλ' ὅ τι καὶ ἂν βεβαιώνῃ διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνυπάνδρων γυναικῶν εἰς τὴν Γαλλίαν, εἶμαι βεβαία ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἠλαττώθη καὶ πολὺ ἀπέχομεν νὰ ἐπαρκῶμεν εἰς τὸ ἔργον, ὅπου ἀνελάβαμεν. Νομίζω ὅμως ὅτι δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν βοήθειαν ἀπὸ ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἄλλη κλίσις ἔκαμε ν' ἀφιερωθοῦν εἰς τὸ μοναστήριον. Μὴν φοβῆσθε τὴν πλῆξιν. Ὅταν ὅλην τὴν ἡμέραν τρέχω εἰς τὴν χώραν τῆς ἀθλιότητος καὶ τοῦ πόνου, τῆς ὁποίας τὰ ὅρια δὲν ἔχουν τέλος, ἔχω τὰ μάτια καὶ τὰ πόδια κουρασμένα, καὶ τὴν καρδιὰ γεμάτη ἀπὸ τὰς δυστυχίας τὰς ὁποίας ἤκουσα καὶ εἶδα. Ἀλλ' ὁ χρόνος μοῦ λείπει διὰ νὰ εἶμαι λυπημένη· ἔχω τόσα παιδιὰ μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι μου, τὰ ὁποῖα περιμένουν τὴν ἔγερσίν μου, ὥστε κοιμῶμαι ἀμέσως.

Κατὰ τὸ Γαλλικὸν

(Ἀπὸ τὰ ἀπομνημονεύματα Γεροντοκόρης).

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΙΒ'

Beluno· φωνάζει ὁ ὁδηγὸς μὲ τὸν ἰδιαίτερον μουσικὸν τόνον, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ Ἰταλοὶ ὑπάλληλοι τῶν σιδηροδρόμων ἀγγέλλουν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων. Δὲν προφθάνομεν νὰ κατεβάσωμεν τὰς ἀποσκευάς μας καὶ τρεῖς τέσσαρες ξενοδόχοι μᾶς περικυκλόνοον: Ξενοδοχεῖον τῶν Ἄλπεων, Belluno, Καπέλλο Μαῦρο καὶ οἱ τίτλοι τῶν ξενοδοχείων βρέχουν γύρω μας μὲ ἐπαίνους καὶ ἐγκώμια διὰ τὴν τοποθεσίαν των, διὰ τὴν εὐμάρειαν καὶ ὅλα τὰ ἄλλα καλά, τὰ ὁποῖα μᾶς περιμένουν. Εἴμεθα ἀπεφασισμέναι νὰ καταλύσωμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν Ἄλπεων, τὸ ὁποῖον ἀπέχει ὀλίγα βήματα ἀπὸ τὸν σταθμὸν καὶ τὸ ὁποῖον φέρεται πρῶτον εἰς τὰς συστάσεις τοῦ Cook.

Εἰς τὰς μικρὰς πόλεις συμφερώτερον εἶναι νὰ κατέρχεται κανεὶς εἰς μεγάλα ξενοδοχεῖα. Ἐκεῖ ἡ καθαριότης καὶ ἡ καλὴ τροφὴ εἶναι ἐξησφαλισμένα. Ἄλλως τε ἐν γένει εἰς τὴν Ἰταλίαν τὰ ξενοδοχεῖα εἶναι τόσον εὐθηνὰ καὶ ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως τόσον ἀσήμαντος.

Τὰ πράγματά μας τοποθετοῦνται εἰς τὸ Λεωφορεῖον τῶν Ἄλπεων καὶ ἡμεῖς πεζαὶ ἀκολουθοῦμεν. Γύρω μας κῆποι, βουνά, ἡσυχία, γαλήνη. Φαίνεται ὡς νὰ ἔχῃ περάσει ἀπ' ἐδῶ ὁ χειμών, ὡς τὸ ἡμερολόγιον νὰ ἔχῃ στρέψει μαζὴ φύλλα μηνῶν ὁλοκλήρων, ὡς οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ τρέχουν μὲ τὰ παλτά των σηκωμένα εἰς τὸν λαιμὸν καὶ μὲ τὰ χέρια εἰς τὴς τσέπες.

Ἄλλως τε εἶναι τόσον ὀλίγοι οἱ διαβάται εἰς τὸ Belluno, τόσον ὀλίγαι ἅμαξαι καὶ κίνησις καὶ ζωή. Θὰ τὸ ἐξελαμβάναμεν ὡς χωριό, ἐὰν ὅλαι αἱ οἰκοδομαὶ δὲν ἦσαν τόσον μεγάλαι, τόσον πελωρίων διαστάσεων. Τὸ ξενοδοχεῖον τῶν Ἄλπεων ἀπέραντον. Δύο φορὰς ὡς τὸ ξενοδοχεῖον ἐδῶ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας. Τὸ Beluno παρὰ 'κεῖ ἐπίσης μεγάλο. Ὀστρατῶν ἀπέναντι ὡς τὰ βασιλικά μας ἀνάκτορα, ἂν καὶ ἐξωτερικῶς περισσότερον περιποιημένος. Τὰ σχολεῖα ἀπέραντα, αἱ ἐξοχικαὶ ἐπαύλεις ἐπίσης μεγάλαι. Ὅλα αὐτὰ τὰ κτίρια ὄχι πυκνά, ὄχι τὸ ἓν παρὰ τὸ ἄλλο, ἀλλὰ ἀραιά, σκόρπια μὲ πλαίσιον ἀπὸ ὁρίζοντα ἀνοικτὸν καὶ γύρω, γύρω, ἀμφιθεατρικῶς τὰ βουνά, κάτι βουνὰ τραχύτατα, ἀπότομα, σκαιά, μὲ χρώματα σκοτεινά. Κάτι ὡς δράκοντες ἄγριοι, πετρωμένοι, ὡς φαντάσματα φοβερά, ἐφόσον τὸ σκότος πυκνοῦται καὶ ἀργὰ καί που ἐμφανίζεται κανὲν ἄστρον.

Ἡ ἀντίθεσις μὲ τὴν γελαστὴν φύσιν, τὴν ὁποίαν ἀφήσαμεν εἰς τὴν Βενετίαν εἶναι τόσον μεγάλη, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐχαρίστησις ὅτι τέλος ἀπηλλάγημεν ἀπὸ τὸν φοβερὸν ἐφιάλτην τῆς ζέστης εἶναι τοιαύτη, ὥστε εἴμεθα ἐνθουσιασμέναι ἀπὸ τὴν νέαν μας διαμονήν.

Ἄλλως τε τὸ ξενοδοχεῖον μας εἶναι τέλειον, μὲ προσωπικὸν πλούσιον καὶ λαμπρὰ κατηρτισμένον· ὑπηρέται Αὐστριακοὶ καὶ Ἄγγλοι, ἡ καμαριέρα μας ὡραία καὶ πρόθυμος Γερμανίς, οἱ ξένοι, ἀνήκοντες εἰς ὅλους περίπου τοὺς λαούς, γειτονικοὺς καὶ μή. Γερμανοί, Αὐστριακοί, Ἄγγλοι, Ἰταλοί, Ρῶσσοι, καὶ εἰς ἐξαιρετικῶς μεγαλήτερον ἀριθμὸν κυρίαι. Συντροφιὰ ἐντελῶς διεθνής, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ἔχομεν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ζῶμεν ἐντελῶς ξέναι, χωρὶς νὰ μᾶς γνωρίζῃ κανεὶς καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν κανένα.

Τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ἡσυχίαν αὐτὴν τὴν ὀνειρευόμεθα ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ταξειδιοῦ μας καὶ δι' αὐτὸ τὴν ἀπολαμβάνομεν μὲ μεγάλην χαράν. Τὸ γεῦμα table d' hôte, δίδεται εἰς τὸ ὕπαιθρον εἰς μικρὰ τραπεζάκια, ὥστε ἡ ἡσυχία ἐξακολουθεῖ· ὅλοι ὁμιλοῦν σιγὰ μεταξύ των, οἱ ὑπηρέται περιπατοῦν ὡς νὰ μὴ πατοῦν εἰς τὸ ἔδαφος, τὰ δένδρα τοῦ κήπου ἥσυχα καὶ πειθαρχικὰ φαίνονται ὡς νὰ μὴ ἔχουν καὶ αὐτὰ νὰ εἰποῦν τίποτε εἰς τὴν ποιητικὴν καὶ συνήθως τόσον λάλον γλῶσσαν των. Καμμία μουσική, κανεὶς Ἰταλὸς τρόσον λάλον γλῶσσαν των. Καμμία μουσική, κανεὶς Ἰταλὸς τροβαδοῦρος. Ἂν καὶ ὁ καιρὸς εἶναι δροσερώτατος, καμμία πνοὴ ἀνέμου δὲν διακόπτει τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν γαλήνην τῆς βραδιᾶς.

Ὁ ὑπηρέτης, ὁ ὁποῖος μᾶς σερβίρει, Ἄγγλος, ὑψηλός, ξηρός, στεγνός, μὲ χωρὶς μουστάκια καὶ μὲ ἀπόπειραν λεπτῶν παραγνάθιδων, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ προσώπου δὲν κατεβαίνουν χαμηλότερα ἀπὸ τὰ αὐτιά. Τὸ φαγητὸν τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει εἶναι τόσον νόστιμον καὶ νοικοκυρευμένον, ὥστε εὐθὺς μᾶς διαθέτει εὐνοϊκώτατα ὑπὲρ αὐτοῦ. Τὸ menu λιτὸν ἀλλ' οὐσιαστικώτατον. Σοῦπα ἀπὸ πραγματικὸν κονσομέ, μπαρμπούνια εἰς τὸ χαρτί, πουλιὰ θρεμμένα εἰς τὰς Ἄλπεις ψητά, σαλάτα, γλύκισμα, τυρὶ καὶ καφφές. Τοιοῦτο γεῦμα μὲ ἀνάλογον πρόγευμα καὶ καφφὲν πρωϊνὸν καὶ μὲ δωμάτιον ἄνετον καὶ εὐρύχωρον εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα, ὅλα μαζὴ ὀκτὼ φρ, τὴν ἡμέραν. Καταντῶμεν νὰ μὴ πιστεύωμεν ὅ,τι βλέπομεν, ἀλλ' οὔτε ὅ,τι τρώγωμεν. Ἐὰν μάλιστα ἐνθυμηθῶμεν ὀλίγον τὰ ξενοδοχεῖα μας τῶν λουτρῶν καὶ τῶν θερινῶν ἐξοχῶν, τὸ πρᾶγμα μᾶς φαίνεται περισσότερον ἀπὸ ἀπίστευτον.

Μετὰ τὸ γεῦμα ὅλαι καὶ ὅλοι σκορπίζονται εἰς τὰς αἰθούσας, τὸ σφαιριστήριον, τὴν βιβλιοθήκην καὶ τὸ ἀναγνωστήριον. Παντοῦ ἄπλετος ἠλεκτρικὸς φωτισμός, παντοῦ ἀναπαυτικὰ καθίσματα, παντοῦ ἄνθη.

Ἐξαπλονόμεθα καὶ διαβάζομεν, χωρὶς φόβον νὰ μᾶς διακόψῃ κανείς, ὑπὸ τὴν συνήθη πρόφασιν νὰ μᾶς κρατήσῃ συντροφιάν. Ἂν καὶ κουρασμέναι ἀπὸ τὸ ταξεῖδι τῆς ἡμέρας, ὅμως εὑρίσκομεν καιρὸν νὰ γράψωμεν καὶ εἰς τοὺς ἰδικούς μας τὰς πρώτας ἐντυπώσεις μας· χαρτιά, φάκελοι, καλαμάρια, πένες, δελτάρια εἰκονογραφημένα, δελτάρια ἁπλᾶ, ὅλα αὐτὰ ἐξαπλοῦνται προκλητικώτατα ἐπάνω εἰς τὰ τραπεζία, ὥστε δὲν χρειάζεται παρὰ ἐλαχίστη καλὴ θέλησις διὰ νὰ γράψῃ κανεὶς καὶ νὰ περάσῃ ὀλίγας στιγμὰς εὐχαρίστους μὲ τοὺς ἰδικούς του, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁλονὲν αὐξάνει ἡ ἀπόστασις ἡ ὁποία μᾶς χωρίζει.

Ἐκεῖ ὅπου γράφωμεν ἀκούεται κάτι ὡς μηκυθμὸς θηρίου τὸ ὁποῖον συρόμενον ὁρμητικὰ σταματᾶ ἐμπρὸς εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μας. Εἶναι ἓν αὐτοκίνητον ἀπὸ τὰ πολλά, τὰ ὁποῖα οἱ περιηγηταὶ μεταχειρίζονται διὰ τὰς περιηγήσεις των ἀνὰ τὰς Ἄλπεις. Κάποια συγκίνησις παρατηρεῖται εἰς τοὺς κύκλους τῶν ξένων, οἱ ὁποῖοι τρέχουν εἰς τὰ παράθυρα καὶ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς διευθύνσεως Δύω κυρίαι σκεπασμέναι μέσα εἰς στακτιὰ ἐπανωφόρια μὲ κουκοῦλες, αἱ ὁποῖαι κρύπτουν τὰ καπέλλα των, μὲ μαῦρα στρογγυλὰ γυαλιὰ καὶ μὲ πυκνὰ στακτιὰ βέλα, κάμνουν πρῶται τὴν ἐμφάνισίν των. Ἀκολουθοῦνται ἀπὸ δύω κυρίους. Καὶ τὰ ἐνδύματα καὶ ἡ εὐκινησία των τοὺς χαρακτηρίζει ὡς sportmans.

Φαίνονται κουρασμένοι καὶ πεινασμένοι. Ὅπως εἶναι διευθύνονται εἰς τὴν τραπεζαρίαν. Ἡ ἄφιξίς των ἐσκόρπισε κάποιαν ζωηρότητα εἰς τὴν ἡσυχίαν καὶ γαλήνην μας. Ὁ πολιτισμὸς μὲ τὰς νέας ἐφευρέσεις του, ἔχει βλέπετε, τὴν ἰδιότητα νὰ εἶναι θορυβώδης, ζωηρὸς, ἐχθρὸς τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς σιγῆς. Οἱ νεοαφιχθέντες, οἱ ὁποῖοι εἶνε πρίγκηπες καὶ κόμητες ἔχουν ὅλην τὴν οἴησιν μερικῶν εὐγενῶν. Ὁμιλοῦν δυνατά, σφυρίζουν, κτυποῦν εἰς τὸ πάτωμα τὰ ὑποδήματά των τῶν Ἄλπεων καὶ φαίνονται νὰ μὴ λογαριάζουν τὸν ἄλλον κόσμον,

τοῦ ὁποίου μὲ τόσην αὐθάδειαν ἦλθαν νὰ ταράξουν τὴν ἡσυχίαν.

Αἱ κυρίαι μετὰ τὸ φαγητὸν ἔρχονται νὰ κάμουν ἕνα γῦρον εἰς τὰς αἰθούσας. Τὰ δάκτυλά των εἶναι σκεπασμένα μὲ διαμάντια καὶ μαργαριτάρια, τὰ αὐτιά των ἐπίσης καὶ τὸ μουσικὸν φροῦ-φροῦ τῶν κινήσεών των προδίδει ὅτι ὑπὸ τὰ στακτιὰ ἁπλᾶ ἐπανωφόρια καὶ φορέματα κρύπτεται πλοῦτος ὅλος μεταξωτῶν ἐσωρρούχων.

Ἐφάνησαν μόλις καὶ ἐξηφανίσθησαν, σπεύδουσαι νὰ ἀναπαυθοῦν, διὰ νὰ ξεκινήσουν πάλιν μόλις ἐξημερώσῃ τὴν ἀκούραστον ζωὴν τῶν περιφερομένων ἀπὸ τὸ πρωὶ ἕως τὸ βράδυ εἰς τὰ βουνά. Ἀπεσύρθημεν καὶ ἡμεῖς μὲ τὴν εὐχάριστον πεποίθησιν, ὅτι θὰ ἐκοιμώμεθα τέλος πάντων ἕνα γενναῖον καὶ μονοκόμματον ὕπνον, χωρὶς τὸ μαρτύριον τῆς ἀσφυκτικῆς ζέστης, τὸ ὁποῖον τόσον μᾶς ἐβασάνισεν εἰς τὴν Βενετίαν.

Καὶ θὰ τὸν ἐκοιμώμεθα βεβαίως τὸν ὕπνον αὐτὸν κάτω ἀπὸ τὰ μάλλινα σκεπάσματά μας, ἐὰν ὀλίγας στιγμὰς ἀργότερα δὲν ἤνοιγαν ὅλοι οἱ καταρράκται καὶ οἱ χείμαρροι τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ ἐὰν δὲν συνωμότουν ὅλοι οἱ κεραυνοὶ καὶ τὰ ἀστραποβρόντια ἐναντίον μας. Ὁμοβροντίαι ἑκατὸν μυδραλιοβόλων μαζὶ, ἀστραπαὶ ὡς ὅλα τὰ ἡφαίστεια νὰ ἔχυναν γύρω μας τὰς πυρίνους λάβας των, ὀργὴ θεῶν καὶ τιτάνων, ἐπανάστασις στοιχείων, κᾶτι τόσον φοβερὸν καὶ τόσον ἀποτόμως ἄγριον, εἰς τὴν σιγὴν καὶ τὸ σκότος τῆς νυκτός, ὥστε νὰ μᾶς κάμῃ νὰ χάσωμεν κάθε διάθεσιν ὕπνου.

Διὰ μίαν στιγμὴν ἐνόμισα ὅτι ὅλα τὰ δένδρα τοῦ κήπου θὰ εἶχαν ἐκριζωθῆ, ὅτι ὅλα τὰ γύρω μας βουνὰ θὰ εἶχαν μεταβληθῆ εἰς ἡφαίστεια, ὅτι αἱ Ἄλπεις θὰ ἔχασαν τὴν ἰσορροπίαν των καὶ ὅτι τὸ πᾶν καὶ ἡμεῖς μαζῆ θὰ καταποντιζόμεθα εἰς τὴν καταιγίδα ἐκείνην.

Καὶ εὕρισκα ὅτι δι' ἡμᾶς τοὺς μεσημβρινούς, εἶναι προτιμοτέρα ἡ ζέστη ὅσον φοβερὰ καὶ ἀσφυκτικὴ καὶ ἂν εἶναι, καὶ ἡ σκόνη καὶ τὰ διάφορα πτερωτὰ ἔντομα, τὰ ὁποῖα τὸ θέρος σύρει ὀπίσω του, καὶ τὰ ὁποῖα μᾶς βασανίζουν ἀλύπητα, ἀπὸ τὰς ἀγρίας αὐτὰς τῶν στοιχείων ἐξεγέρσεις, αἱ ὁποῖαι σκορπίζουν γύρω των ὡς ἓν πένθιμον ἐμβατήριον καταστροφῆς καὶ θανάτου.

Τὰς μελαγχολικὰς αὐτὰς σκέψεις διεσκέδασε τὸ πρωὶ ἕνας ὡραῖος καὶ ζωογόνος ἥλιος, ὁ ὁποῖος ἐστέγνωσε τὰ δάκρυα τῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα τόσον ἐπόνεσαν καὶ τόσον ἐβασανίσθησαν τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ ἔκαμε νὰ ἀναδειχθοῦν θαλερώτερα τὰ ἄνθη, ὅσα εἶχαν τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀνοίξουν μετὰ τὴν καταιγίδα, ἡ ὁποία φυσικὰ κατέστρεψεν ὅλα τὰ ἀνθήσαντα χθές.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Μερικοὶ καλλιτέχναι τῆς ἐποχῆς μας διεκήρυξαν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Τέχνη παρουσιάζει κᾶτι τὸ μονότονον καὶ ὁμοιόμορφον. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι οἱ μεγάλοι καλλιτέχναι τῆς ἀρχαιότητος συμφωνοῦν εἰς γενικά τινα σημεῖα, ὅπως εἶνε φυσικόν, ἀλλ' εἰς τὰς λεπτομερείας εἶνε τόσον καθαρὸς καὶ εὐδιάκριτος ὁ ἀτομικὸς χαρακτὴρ των, ἀλλὰ καὶ τόσον λεπτὸς καὶ ἀφανὴς εἰς τοὺς ἐπιπολαίως ἰδόντας τὰ ἀρχαῖα ἀγάλματα, ὥστε ἐντελῶς διάφορος ἀὴρ πνέει εἰς ἑκάστην σχολὴν καὶ εἰς τὰ ἔργα ἑκάστου μεγάλου καλλιτέχνου

Ὁ Πολύκλειτος ἐπὶ παραδείγματι, συμμαθητὴς τοῦ Φειδίου, δεικνύει τόσον εὐδιάκριτον καὶ σταθερὸν χαρακτῆρα ἀπὸ τὸν μέγαν σύγχρονόν του, ὥστε ὁλόκληρον πέλαγος τοὺς χωρίζει τοὺς δύο αὐτοὺς μεγάλους διδασκάλους τῆς Τέχνης.

Εἶνε νέος κόσμος ὁ Πολύκλειτος, ἐπίσης ὡραῖος, ἐπίσης μέγας καὶ ὑψηλός, ὅπως ὁ Φειδίας· εἶνε μία νέα ἤπειρος, τὴν ὁποίαν ἔκπληκτος συναντᾷ ὁ μελετήσας τὰ ἔργα τοῦ Φειδίου, καί, μεταβαίνων εἰς τὸν Πολύκλειτον, δεικνύει πόσον γόνιμον καὶ ἀνεξάντλητον εἶνε τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς· διότι θὰ φανῇ θαῦμα τὸ ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἄλλη ὄψις τοῦ ὡραίου εἰς τὴν Τέχνην καὶ νὰ ἔχῃ ἐντελῶς διάφορον χαρακτῆρα τῆς φειδιακῆς καὶ νὰ μὴ ὑπολείπεται ἐκείνης.

***

Ὅπως ὁ Φειδίας μᾶς παρουσίασεν εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας του, ἀλλ' εἰς τὸ τέλος τῆς ἀρχῆς τοῦ σταδίου του, μίαν Ἀημνίαν, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Πολύκλειτος, ὡς ἐκ συνθήματος, μᾶς παρουσιάζει καλὰ τὴν ἰδίαν περίπου ἐποχὴν (448 π. Χ.) ἕνα Δορυφόρον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξόχως πλουτίζει, καὶ ἄρδην μεταβάλλει τὸν κανόνα τοῦ Ἀγελάδα.

Καὶ πρῶτον εἰσάγει διὰ τοῦ Δορυφόρου ὁ Πολύκλειτος ἓν μέγα νέον στοιχεῖον, τὴν κάμψιν τοῦ ἑνὸς σκέλους ὡς ἐν βαδίσματι, τὸ ὁποῖον ἔκτοτε μένει καὶ θὰ μένῃ, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει πλαστικὴ κοινὸν κτῆμα τῆς Τέχνης. Ἔπειτα ἔχει ἀναλογίας τῶν ἄκρων ἀντιθέτους τοῦ Ἀγελάδα καὶ καθέτως σταυροειδῶς, διὰ τῶν ὁποίων πολὺ διάφορος καὶ πολὺ πλουσιωτέρα γίνεται ἡ συμμετρία.

Ὁ Δορυφόρος ὠνομάσθη Κανών, δηλ. μονὰς ἢ μέτρον τῆς τέχνης τοῦ Πολυκλείτου· ἀποτελεῖται δὲ ἕκαστον τμῆμα τοῦ σώματός του ἀπὸ τὴν ἐπανάληψιν ὡρισμένου μήκους, τοῦ δακτύλου, ὅστις τόσας φορὰς ἐπαναλαμβανόμενος σχηματίζει τὴν κεφαλήν, αὐτῆς δὲ τὸ μῆκος ἑπτὰ φορὰς ἐπαναλαμβανόμενον σχηματίζει τὸ ὕψος τοῦ σώματος. Ὁ Πολύκλειτος λοιπὸν εἶνε διὰ τὴν Τέχνην, ὅ,τι ὁ Πυθαγόρας διὰ τὴν φιλοσοφίαν, ὁ ὁποῖος π ρῆγε τὸ σύμπαν διὰ τῆς ἐπαναλήψεως ἀριθμῶν, καὶ τούτους μόνον ἐθεώρει ὑπάρχοντας καὶ ζῶντας.

Ὁ Πολύκλειτος εἶνε μεθοδιστὴς τῆς Τέχνης, εἶνε μαθηματικῶς ἀκριβὴς εἰς τὴν ἀπόδοσιν τελείου σώματος, τελείου κατὰ Τέχνην· ἂν τὸ τέλειον τοῦτο ὑπάρχῃ καὶ εἰς τὴν φύσιν, ἀδιαφορεῖ ὁ Πολύκλειτος. Θὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς τελειότητος κατὰ φύσιν καὶ Τέχνην ἔλυσεν ὁ μέγας καὶ τελευταῖος διδάσκαλος τῆς Ἀργειοσικυωνίας Σχολῆς Λύσιππος.

Καὶ ἡ ἔκφρασις δὲ τοῦ Δορυφόρου εἶνε εἰλικρινὴς καὶ εὐδιάκριτος καὶ καθαρά, ὅπως οἱ ἀριθμοὶ ἐκ τῶν ὁποίων σύγκειται τὸ σῶμά του· εἶνε εἰς τὸ τέλειον σημεῖον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς τελείας σωματικῆς ἀναπτύξεως, ὅπου τίποτε πλέον δὲν χωρεῖ, οὔτε ἐλλείπει τίποτε. Εἶνε εὐπειθὴς καὶ εὐγενὴς τὴν ψυχήν, ἔχει πλήρη αὐτοπεποίθησιν καὶ συναίσθησιν τῶν καθηκόντων του, ἔχει ὀλίγας καὶ σταθερὰς ἰδέας, βαδίζει ὡς στρατιώτης μὲ βῆμα μετρημένον, οὐδέποτε ὑποχωρεῖ καὶ ἀπὸ τὸν δρόμον του κανεὶς δὲν δύναται νὰ τὸν ἀναχαιτίσῃ. Ἰδοὺ ὁ τέλειος Δωριεύς, ὁ Σπαρτιάτης, ὁ ἄριστος πολίτης, ὁ πολύτιμος παράγων μεγάλης πολιτείας, ἄνθρωπος χωρὶς φιλοδοξίας ἀτομικάς, χωρὶς νὰ παραφέρεται ἢ νὰ παρασύρεται, μαθηματικὸς καὶ ἀκριβὴς εἰς πᾶσαν πρᾶξίν του, εἰς πᾶσαν κίνησίν του εἰς κάθε λόγον καί βλέμμα του!

Ὁ Δορυφόρος ὑπῆρξεν ἡ πυξὶς ὅλων τῶν μετέπειτα καλλιτεχνῶν. ἀπ' ἐκεῖ ἐλάμβανον ὅλοι καὶ αὐτὸς ὁ Φειδίας ποικίλα μέτρα καὶ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἐφήρμοζαν εἰς τὰ ἔργα των.

***

Ἀλλ' ὁ Πολύκλειτος προχωρεῖ· ὁ Δορυφόρος ἀποτελεῖ τὸ τέλος τῆς ἀρχῆς τοῦ σταδίου του· ἀπ' ἐκεῖ βαδίζει ὁ καλλιτέχνης διὰ νὰ εὕρῃ νέας συμμετρίας καὶ νέας ἀναλογίας καὶ πλοῦτον ἐκφράσεως. Τὰ ἔργα του δεικνύουν ἔκτακτον ὑπομονὴν καὶ συντηρητικότητα καὶ αὐτοθυσίαν· δὲν ὑπάρχει καλλιτέχνης ἄλλος ἀπὸ τὸν Πολύκλειτον, ὁ ὁποῖος μὲ τόσην προσοχήν, μὲ τόσην ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην νὰ ἀσχολῆται εἰς τὸ ἔργον του, ἐντελῶς ἀδιαφορῶν διὰ τὴν δόξαν, διὰ τὰ χρήματα, διὰ τὸν περικυκλοῦντα αὐτὸν κόσμον. Κόσμος δι' αὐτὸν εἶνε αἱ ἀναλογίαι καὶ οἱ ὑπολογισμοί του· μὲ αὐτοὺς ζῇ καὶ ὑπάρχει καὶ κινεῖται.

Σοβαρὸν σταθμὸν μετὰ τὸν Δορυφόρον ἀποτελοῦν ἡ Ἀμαζὼν του καὶ ὁ Διαδούμενος, ὁ ἐπικαλούμενος «ὁ ὡραῖος» ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, καὶ πωληθεὶς εἰς τὸ τεράστιον ποσὸν τῶν 100 ταλάντων, ἤτοι 5,400,000 φρ. χρ. κατὰ τὴν ἀκριβῆ ἀναλογίαν τοῦ νομίσματος τότε καὶ τώρα. Τοῦτο καὶ τὰ πολλὰ ἀντίγραφα καὶ ἡ συχνὴ μνεία ὑπὸ τῶν συγγραφέων, σημαίνουν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ τὸν θαυμασμον, τὸν ὁποῖον ἀπέδιδον οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ Πολυκλείτου.

Καὶ ἡ μὲν Ἀμαζὼν δεικνύει τὸ τέλειον γυναικεῖον σῶμα, τὸ γυμνασμένον ὅμως καὶ ἀνδροπρεπές· φορεῖ χιτωνίσκον ἐζωσμένον, ὁ ὁποῖος ἀφίνει γυμνὸν ἐντελῶς τὸ σῶμα ἀπὸ τῆς κοιλίας καὶ ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν μηρῶν, ὑψώνει δὲ τὴν δεξιὰν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς· τοῦτο εἶνε ἐναντίον τῆς φύσεως· διότι παρίστατο πληγωμένη εἰς τὸ δεξιὸν πλευρὸν ἡ Ἀμαζὼν καὶ ἡ ὕψωσις τῆς χειρὸς ἐκτείνει τοὺς μῦς καὶ ἐπιφέρει περισσοτέρους πόνους· ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον τὸν μέλλει τὸν Πολύκλειτον διὰ τὴν θυσίαν τῆς φύσεως· ἀρκεῖ ὅτι ἡ συμμετρία του κερδίζει πολὺ εἰς πλοῦτον μὲ τὴν ὕψωσιν ἐκείνην τῆς χειρὸς καὶ ἡ ἐν γένει κίνησις παρίσταται πλέον ὡς τέρμα, ὄχι ὡς διαρκοῦσα, ὅπως συμβαίνει εἰς τὸ Δορυφόρον.

Οἱ ἀρχαῖοι λέγουν ὅτι ὁ Πολύκλειτος ἐνίκησε τὸν Φειδίαν, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς κατεσκεύασεν Ἀμαζόνα διὰ τοὺς Ἐφεσίους ἐπίσης· τοῦτο δὲν ἐκπλήττει διόλου· ὁ Φειδίας ὁ μέγας ἰδελεαστὴς παρασυρόμενος ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του, ἔδωκεν εἰς τὴν Ἀμαζόνα του φυσιογνωμίαν ἰδανικὴν καὶ ὑψηλήν, ἡ ὁποία ἤρμοζεν εἰς θεάν· ὁ Πολύκλειτος, ὁ ἀσχολούμενος μὲ τὴν κατασκευὴν ἀνθρώπων, τῆς ἔδωκεν ἀνθρωπίνην ἔκφρασιν, ἡ ὁποία ἤρμοζε πολὺ περισσότερον εἰς τὴν θνητὴν Ἀμαζόνα.

***

Ὁ δὲ Διαδούμενος ἀποτελεῖ νέον σταθμὸν εἰς τὴν Τέχνην Παρίσταται νικητὴς νεανίας δένων περὶ τὴν κεφαλήν, τὴν νικητήριαν, ταινίαν· ἡ κίνησίς του ἔχει τὸ σχῆμα περιστροφικώτερον, ἂν καὶ τὸ σκέλος κάμπτεται ὅπως τοῦ Δορυφόρου· ἔχομεν λοιπὸν μεγάλην πρόοδον αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος κινεῖται ἀπ' εὐθείας καὶ ἀπὸ τῆς Ἀμαζόνος ἡ ὁποία παρίσταται εἰς τὸ τέρμα τῆς ἀπ' εὐθείας κινήσεως μέχρι τοῦ σχεδὸν περιστρεφομένου Διαδουμένου.

Καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ Διαδουμένου εἶνε πολὺ ἀνωτέρα παρὰ εἰς τὸν Δορυφόρον, ὅπως ἡ συμμετρία ἐκέρδισεν ἀσυγκρίτως πολλὰ διὰ τῆς ὑψώσεως καὶ τῶν δύο χειρῶν εἰς τὸν Διαδούμενον. Ὁ εὐτυχὴς νεανίας νικητὴς παρίσταται σεμνὸς καὶ κόσμιος χωρὶς καμμίαν ὑπεροψίαν διὰ τὴν νίκην του, ἔχων ὅμως τὴν εὐγενῆ χαρὰν διὰ τὴν ἀνταμοιβὴν τῶν εἰλικρινῶν κόπων του καὶ τὸν πόθον νὰ συνεχίσῃ τὰς νίκας του τιμίως καὶ ὀρθῶς. Αὐτὰ εἶνε νέα στοιχεῖα μὴ ὑπάρχοντα εἰς τὸν ἀγαθὸν καὶ ἀπαθῆ Δορυφόρον

Δυστυχῶς εὑρισκόμεθα πολὺ μακρὰν τοῦ νὰ ἀπολαύσωμεν τὸν γνήσιον καὶ πλήρη χαρακτῆρα τῆς τέχνης τοῦ Πολυκλείτου ἀπὸ τὰ ρωμαϊκὰ αὐτὰ ἀντίγραφα ἔργα τίς οἶδε ποίων ἀκαλαισθήτων χειρῶν. Τὰ πρωτότυπα ἦσαν χαλκᾶ καὶ εἰς τὴν χαλκουργίαν ὁ Πολύκλειτος θεωρεῖται ὁμοφώνως ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐμπειρότατος, ἀνώτερος καὶ ἀπὸ τὸν Φειδίαν. Χάνουν δὲ πολὺ περισσότερον τὰ ἔργα τοῦ Πολυκλείτου παρὰ τοῦ Φειδίου εἰς τὰ ἀντίγραφά των. Διότι ἀπὸ τὸν μέγαν πλοῦτον τῆς ἐκφράσεως, τὸν ὁποῖον ἔδιδεν ὁ Φειδίας εἰς τοὺς θεούς του, κᾶτι θὰ μείνῃ ἐπὶ τέλους καὶ εἰς τὸ ἀντίγραφον, ἐν ᾧ ἐκ τῶν ὀλίγων καὶ ὡρισμένων ἰδιοτήτων, τὰς ὁποίας ἔθετεν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τῶν ἀνθρώπων του ὁ Πολύκλειτος, ὅ τι καὶ ἂν ἀφαιρεθῇ, βλάπτει καιρίως τὸ ἔργον.

Τοῦτο δυνάμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν εἰς ἓν αἰθέριον ἔργον, χαλκοῦν πρωτότυπον τοῦ Πολυκλύτου, τὸ ὁποῖον κοσμεῖ τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τῆς Φλωρεντίας, εἰς τὸν χαριέστατον καὶ θαυμάσιον «Εἰδωλῖνο», ὡς τὸν ὠνόμασεν ὁ Ἰταλικὸς λαός, ὅταν πρὸ 400 καὶ πλέον ἐτῶν εὑρέθη ἐκεῖ. Ὁ «Εἰδωλῖνο» εἶνε παιδίον 14 ἐτῶν εἰς ὅλην τὴν ἀκμήν, τὴν δροσερότητα καὶ ὡραιότητα τῶν μελῶν καὶ τῆς ἀθώας καὶ εὐγενοῦς ἐκφράσεως. Δεικνύει δὲ τὸ τέρμα τῶν ἀγώνων τοῦ Πολυκλείτου, ὁ ὁποῖος τείνει νὰ καταργήσῃ τὴν μεγάλην δόξαν του, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν μεγάλην ἀδυναμίαν του, τὸ σχῆμα δηλ. τοῦ βαδίσματος, τὸ ὁποῖον εἴδομεν εἰς τὰ προηγούμενα ἔργα του. Ὁ «Εἰδωλῖνο» ἀποσύρει καὶ ἀναπαύει κεκαμμένον τὸ δεξιὸν σκέλος· τοιουτοτρόπως παρίσταται πλέον ἤρεμος καὶ σταθερὸς δυνάμενος νὰ κινηθῇ ἀπ' ἐκεῖ, ὅπως θέλει Τὸ ὡραῖον τοῦτο ἔργον, ἓν ἐκ τῶν τελευταίων τοῦ Πολυκλείτου προαναγγέλλει ὡς διὰ σάλπιγγος τὸν Λύσιππον.

***

Εἰς παράστασιν Θεῶν δὲν ἠσχολήθη ὁ Πολύκλειτος, μὴ θέλων καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ἐπιτυχίαν πρὸς τὸν ἀνυπέρβλητον Φειδίαν καὶ τοὺς εἰδικοὺς διὰ τὴν παράστασιν Θεῶν Ἀθηναίους Μόνον τὴν Ἥραν κατεσκεύασε διὰ τὸ Ἡραῖον τῆς πατρίδος του, χρυσελεφαντίνην. Ἡ φυσιογνωμία της διατηρηθεῖσα ἐπὶ ὡραίων νομισμάτων τοῦ Ἄργους, καὶ τὸ σπουδαιότερον ἐπὶ ἀντιγράφων κεφαλῶν, μίαν τῶν ὁποίων ἐθαύμασεν ὁ Βίνκελμαν, δεικνύει, ὅτι πληρέστατα ἐπέτυχεν ὁ Πολύκλειτος εἰς τὴν παράστασιν τῆς δωρικῆς Θεᾶς. Ἡ φυσιογνωμία της δεικνύει νεαρὰν γυναῖκα, πρὸ ὀλίγου ὑπανδρευθεῖσαν, εἰς τὴν ὡριμότητα τοῦ κάλλους της, μὲ ὅλον τὸ ἦθος σεμνῆς συζύγου καὶ ἁγνῆς Θεᾶς προστάτιδος τοῦ ἱεροῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενειακῆς εἰρήνης.

Οἱ ἀρχαῖοι θαυμάζουν καὶ ἐπαινοῦν τὴν Ἥραν τοῦ Πολυκλείτου ὅσον καὶ τὰ ἔργα τοῦ Φειδίου. Βεβαίως ὁ Ἕλλην εὕρισκε πλήρη ἱκανοποίησιν τῆς αἰσθήσεώς του καὶ τῶν φρονημάτων του ἐνώπιον τῆς Ἥρας ἐκείνης, μεταβαίνων δὲ ἐκ τοῦ Ἡραίου τοῦ Ἄργους εἰς τὴν Ὀλυμπίαν, συνησθάνετο ἐνώπιον τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς τοῦ Φειδίου, ὅτι ὁ πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁ καθ' ἑκάστην μεριμνῶν καὶ φροντίζων περὶ τῆς ἁρμονίας τοῦ κόσμου εἰς πάσας τὰς λεπτομερείας του, εἶχεν ἀνταξίαν σύζυγον τὴν ἐνάρετον ἐκείνην Ἥραν τοῦ Πολυκλείτου.

Ἐκ τῶν μαθητῶν τοῦ μεγάλου τούτου διδασκάλου ἀνεδείχθησαν ὁ Κλέων, ὁ Ναυκύδης, ὁ Δαίδαλος, ὁ νεώτερος Πολύκλειτος καὶ ὁ Εὐφράνωρ.

Οὐδεὶς ὅμως τούτων κατώρθωσε νὰ δημιουργήσῃ νέον τι μέγα, καὶ μόνον ὁ Λύσιππος 100 περίπου ἔτη μετὰ τὸν Πολύκλειτον ἀνυψώνει καὶ πάλιν τὴν γηριὰν σχολὴν καὶ μάλιστα εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον ἀφ' ὅ,τι ἔφθασε ποτέ.

(Ἀπὸ τὰς εἰς τὸ ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον διοργανωθείσας διαλέξεις τῶν «Παναθηναίων» τὰς γενομένας ὑπὸ τοῦ ἀρχαιολόγου κ. Ἀρβανιτοπούλου).

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ἐξ ὅλων τῶν ἁγίων τῆς ἐκκλησίας μας, τῶν πρὸ καὶ μετὰ τὸν χωρισμὸν τῶν ἐκκλησιῶν ἀναγνωρισθέντων, δὲν ὑπάρχει ἄλλος τόσον τιμώμενος καὶ ἀναγνωρισθεὶς ἀπὸ τὰς ξένας ἐκκλησίας, ὅσον ὁ Ἅγιος Νικόλαος. Ἡ δόξα του εἶναι παγκόσμιος.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας, ὁ ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τοῦ τρίτου αἰῶνος καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τετάρτου ὑποστὰς ἐπίσης τὸν ὑπὸ τοῦ Διοκλητιανοῦ φρικτὸν τῶν χριστιανῶν διωγμόν, χαρακτηρίζεται εἰς τὴν βιογραφίαν του ὡς πολὺ γενναιόφρων, ἀγαθοεργός, μεγαλόψυχος, φθάσας μέχρι τοῦ σημείου νὰ θυσιάσῃ ἑαυτὸν ὑπὲρ τοῦ ποι-

μνίου του. Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν ἔχαιρεν ἀνέκαθεν μέγαν σεβασμὸν καὶ ὡς Ἀρχιεπίσκοπος αὐτῆς καὶ ὡς Ἅγιος βραδύτερον, εἰς ὃν ἀπεδόθη καὶ τὸ ἐπώνυμον θαυματουργὸς διὰ τὰ πολλά του θαύματα· ἰδιαιτέρως ὅμως πάλιν θεωρεῖται προστάτης τῶν ναυτικῶν καὶ τῶν ὀρφανῶν κορῶν.

Εἰς τὴν Δύσιν ἀπὸ τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος, ὅτε ἀξιοῖ ἡ Ἰταλία ὅτι εὑρῆκε τὰ ὀστᾶ του καὶ τὰ μετέφερεν εἰς τὸν φημισμένον ναὸν τοῦ Barri, ὅπου ἐντὸς μεγάλης ἀργυρᾶς κιβωτοῦ, ἀφιερωθείσης ὑπὸ τῶν Ρώσσων, φυλάσσονται ταῦτα, ἤρχισε νὰ ἐξαπλοῦται ἡ φήμη του. Τὴν ἑορτήν του τῆς 6ης Δεκεμβρίου, ἡμέραν ἣν ὥρισεν ἡ Ὀρθοδοξία εἰς τιμὴν τῆς μνήμης του, ἀνεγνώρισαν καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκκλησίαι. Μετὰ τὴν Ἰταλίαν, ἥτις φέρει πολὺν σεβασμὸν πρὸς τὸν Ἅγιον Νικόλαον, ἔρχεται ἡ Γαλλία, θεωροῦσα τοῦτον προστάτην τῶν ἀρρένων: «Le patron des garçons», τιμώμενον καὶ ἀγαπώμενον πολύ. Εἰς τὴν ἑορτήν του τὰ σχολεῖα ἀργοῦν, οἱ μαθηταὶ ὁδηγοῦνται ὑπὸ τῶν διδασκάλων εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐκφωνεῖται εἰς αὐτοὺς ὁ ἐπὶ τῇ περιστάσει κατάλληλος λόγος, εἶνε τέλος ἡ ἡμέρα τοῦ προστάτου των. Εἰς τὴν Γερμανίαν, Ἑλβετίαν καὶ Αὐστρίαν ἐπίσης τιμᾶται, εἶνε δὲ καὶ παράδοξα τὰ μυθεύματα, τὰ ὁποῖα διηγοῦνται εἰς τὰ παιδία διὰ τὸν Ἅγιον, τὸν ὁποῖον καὶ ἀγαποῦν καὶ φοβοῦνται ὀλίγον.

Εἰς τὰ παιδία τῆς Γερμανίας διηγοῦνται, ὅτι ὁ καλὸς Ἅγιος Νικόλαος ἔρχεται κατ' ἔτος ἀφ' ἑσπέρας, εἰς τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς του τουτέστι, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων μέγαν σάκκον πλήρη ὀπωρικῶν καὶ γλυκῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ὅμως τὴν πρώτην κατέχουν θέσιν τὰ μῆλα καὶ καρύδια. Εἰς τὴν Βαυαρίαν ὁ μύθος δὲν περιορίζεται εἰς λόγους, φθάνει εἰς τὴν πραγματικότητα. Εἷς τῶν ἀνδρῶν τῆς οἰκογενείας, ὁ πατήρ, ἂν δὲν ὑπάρχῃ πάππος ἢ θεῖος, ἀφίνων ἐπὶ προφάσει τινὶ μετὰ τὸ δεῖπνον τὴν τραπεζαρίαν, ἔρχεται μετ' ὀλίγον μετημφιεσμένος εἰς λευκοπώγωνα γέροντα μὲ μακρὰν γενειάδα, γούναν καὶ σκοῦφον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑψηλόν, καὶ φέρει τὸν ἀνυπομόνως προσδοκώμενον σάκκον, μίαν ῥάβδον εἰς τὴν δεξιὰν ὅλως εἰδικήν· ἓν δράγμα λεπτῶν ῥαβδίσκων, δεμένων στερεῶς κατ' ἀποστάσεις καὶ στολισμένων ποῦ καί ποῦ διὰ χρυσοῦ καὶ χρωματιστοῦ χάρτου καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐν χρυσωμένον καρύδι. Ἡ ῥάβδος ὀνομάζεται Ruhte· λέξις ἀπαντωμένη εἰς τὴν Γερμανικὴν μετάφρασιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ σημαίνουσα ῥάβδον ἀποτελουμένην ἀπὸ λεπτὰς τοιαύτας.

Αἱ Ruhten αὐταί, ἅμα κάμουν τὴν ἐμφάνισίν των εἰς τὰ καταστήματα, ἀπασχολοῦν πολὺ τὰ μικρά, ὡς προμήνυμα τοῦ γενναιόδώρου Ἁγίου. Ὁ δὲ μετεμφιεσθείς, ἅμα ἔλθῃ, ἀνοίγει ὀλίγον τὴν θύραν καὶ ἐρωτᾷ ἂν τὰ παιδία τοῦ οἴκου εἶνε ἐπιμελῆ καὶ πειθήνια· συνήθως ἡ ἀπάντησις εἶνε καταφατική· τότε διατάσσει νὰ ἀπαγγείλουν μίαν προσευχὴν καὶ μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν νουθετεῖ, ἀνοίγων περισσότερον τὴν θύραν· ἔπειτα κενώνει τὸν σάκκον του καὶ φεύγει, ἀφίνων καὶ τὴν Ruhte, διὰ τῆς ὁποίας οἱ γονεῖς δίδουν κτυπήματα ἀστεϊσμοῦ εἰς τὰ μικρά, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἰδιότητα νὰ συντελέσουν εἰς τὴν πρόοδόν των.

Εἰς τὴν Βαυαρίαν ὅλην πιστεύεται, ὅτι ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶχεν ἕνα ὑπηρέτην ὀνομαζόμενον Ruprecht· καὶ ἐνίοτε ὁ μεταμφιεσθείς ἀκολουθεῖται ὑπὸ τοῦ Ruprecht, ὅστις φέρει καὶ τὸν σάκκον καὶ τὴν Ruhte καὶ, ἐν ἀνάγκῃ ἂν ὑποδειχθῇ ἐν τῶν παιδίων ὡς ἐλλιπές, ὑψώνει αὐτὴν ἀπειλητικῶς πρὸς αὐτό.

Διότι ὁ Ἅγιος Νικόλαος συμβουλεύει τὰ παιδία, ὑπόσχεται ἀμοιβὴν ἢ τανάπαλιν εἰς τὰ μὴ ἄξια, ἀλλὰ δὲν κτυπᾷ καὶ δὲν ὁμιλεῖ ἀποτόμως. Εἰς τὴν Αὐστρίαν παραδέχονται ἐπίσης τὸν ὑπηρέτην αὐτόν, ἀλλὰ τὸν ὀνομάζουν Wauwau, ὄχι Rupprecht. Ἡ Ἑλβετία γνωρίζει τὸν Ἅγιον Νικόλαον μόνον, χωρὶς ὑπηρέτην, καὶ τὰ δῶρά του δίδει εἰς τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων, ὄχι εἰς τὰς 6 Δεκεμβρίου. Εἰς ὅλην δὲ τὴν Εὐρώπην, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου μέχρι τοῦ νέου ἔτους φαίνεται εἰς τὰς προθήκας τῶν καταστημάτων ὁ λευκοπώγων γέρων, κρατῶν τὸ δένδρον τῶν Χριστουγέννων καταστόλιστον, καὶ εἰς τὰ ζαχαροπλαστεῖα, συμβολίζων πάντοτε τὸν καλὸν δωρητὴν Ἅγιον, ἀλλ' ὡς πολλαὶ λέξεις, τοιουτοτρόπως καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου τούτου ὑπέστη ἀποκοπήν. Εἰς τὴν Γερμανικὴν Ἑλβετίαν λ. χ. τὸν ὀνομάζουν Saniklaus ἢ καὶ μόνον Klaus. Εἰς τὸ Μόναχον τελοῦνται καὶ εἰς τὰ νηπιαγωγεῖα ἑορταὶ εἰς τὴν παραμονήν, προσκαλουμένων τῶν γονέων, καὶ ἀμειβομένων τῶν μικρῶν διὰ γλυκῶν, ὀπωρῶν καὶ παιγνιδίων. Τὸν ἀγαπητὸν ἅγιον τὰ παιδιὰ φοβοῦνται ὀλίγον, διότι ποτίζονται ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἡλικίας μὲ τὰ διδάγματα, ὅτι βραβεύει τὴν ἀρετήν, ἀλλ' εἶνε αὐστηρὸς καὶ τιμωρεῖ τὴν κακίαν, μὴ δίδων πλέον τι, μὴ προστατεύων. Περαίνουσα εὔχομαι εἰς τὰς μητέρας νὰ ἔχουν παιδάκια πάντοτε ἄξια ἀμοιβῆς, ὅπως ὁ καλὸς δωρητὴς των σκορπίζῃ εἰς αὐτὰ ἄφθονα τὰ δῶρα του.

Μόναχον **Μαρία Πινέλλη**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Ὁ Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων συνεχίζων τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸς βελτίωσιν τῶν μεθόδων τῆς παρ' ἡμῖν ἐκπαιδεύσεως, ἐξέδωκε εἰκονογραφημένον Κατάλογον τῶν σχολικῶν σκευῶν καὶ διδακτικῶν ὀργάνων, ὧν τὴν προμήθειαν ἀναλαμβάνει τὸ ἐκπαιδευτικὸν Μουσεῖον. Ὁ Κατάλογος οὗτος μεθοδικῶς κατηρτισμένος, εἶνε πολύτιμος ὁδηγὸς πρὸς ἐκλογήν, παρέχεται δὲ δωρεὰν εἰς τὰς διευθύνσεις τῶν σχολείων τοῦ ἁπανταχοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὰς ἐκπαιδευτικὰς ἀρχάς, ὅσαι ἤθελον ζητήσει δι' ἐπιστολῆς ἀντίτυπον παρὰ τοῦ Γραφείου τοῦ Συλλόγου.

ΣΥΜΤΑΓΗ

Κροκάν. 3. αὐγά, 180 δραμ. μέλι, μία κουταλιὰ τοῦ τραπεζιοῦ ζάχαρι, ἕνα κομματάκι φρέσκο βούτυρο, 30—40 δράμ. ἀμύγδαλα κομμένα καὶ καβουρδισμένα.

Ζημόνετε τὰ αὐγὰ μὲ τὴν ζάχαριν, βούτυρον καὶ ἀλεῦρι, ὅσον πάρουν, διὰ νὰ γίνῃ μία ζύμη νὰ μὴν κολλᾷ εἰς τὸ πλάσιμον. ἔπειτα τὰ πλάθετε εἰς λεπτὲς λουρίδες χοντρὲς ὡς ἕνα δάκτυλο, τὰ κόβετε κομματάκια μικρὰ καὶ ἀφοῦ τὰ ἑτοιμάσετε ὅλα καὶ ἀρχίζει νὰ βράζῃ τὸ μέλι τὰ ρίπτετε μέσα καὶ τ' ἀφίνετε νὰ ψηθοῦν· εἶνε δὲ ἕτοιμα ὅταν τὰ ζουλᾶς καὶ εἶνε σκληρά· τότε ρίπτετε μέσα τὰ ἀμύγδαλα καὶ τ' ἀνακατεύετε καλὰ μαζῆ μὲ τὰ κομματάκια τῆς ζύμης καὶ τὰ σερβίρετε εἰς πυραμίδα, μέσα σὲ στρογγυλὴ πιατέλα. τὴν ὁποίαν προηγουμένως ἀλείφετε μὲ ὀλίγον νερὸν διὰ νὰ μὴν κολλήσουν.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ